

KUIDAS TAGADA PEDAGOOGILISE PRAKTIKA KVALITEET?

2. aprillil 2012 toimus Õpetajate majas järjekordne Praxise mõttehommik, millel tõstatati küsimus: kuidas tagada pedagoogilise praktika kvaliteet? Mõttehommikul tutvustati värsket pedagoogilise praktika analüüsi ja arutleti ühiselt pedagoogilise praktika kvaliteedipõhimõtete üle.

Poliitikauuringute Keskus Praxis teostas ajavahemikus juuni 2011 kuni veebruar 2012 kuues õpetajaharidust pakkuvas kõrgkoolis 15 õppekava pedagoogilise praktika korraldus- ja finantseerimismudelite analüüsi, mille tulemused on sisendiks pedagoogilise praktika riikliku arengukava väljatöötamisele Eduko programmi pedagoogilise praktika arendamise töörühma poolt. Kavas soovitakse defineerida ka kvaliteetse pedagoogilise praktika tunnused ja seeläbi oli mõttehommiku eesmärgiks nende üle ka analüüsi tulemuste põhjal arutleda.

Mõttehommikul andis ülevaate uuringu „Pedagoogilise praktika analüüs kuues kõrgkoolis“ tulemustest Praxise analüütik Hanna-Stella Haaristo, pedagoogilise praktika kvaliteedi tagamise põhimõtteid tutvustas Tallinna Ülikooli Pedagoogilise praktika keskuse juhataja Inge Timoštšuk ja mõttehommikut modereeris Tartu Ülikooli Pedagogicum'i juht Margus Pedaste. Kohtumisel osales paarkümmend inimest erinevatest kõrgkoolidest, praktikaasutustest, Haridus- ja Teadusministeeriumist, sihtasutustest Innove ja Kutsekoda ning Haridustöötajate Liidust.

Hanna-Stella Haaristo andis oma ettekandes ülevaate Praxise teostatud analüüsi taustast, eesmärkidest, meetoditest ja peamistest tulemustest. Olulisemate erinevustena analüüsitud kõrgkoolide ja õppekavade vahel tõi ta pedagoogilise praktika korralduses välja: praktikakorralduse vastutamise jagamise, praktikajuhendajate hulga, praktikaasutuste võrgustiku ning koostöö kõrgkooli ja asutuste vahel, praktika struktuuri õppekavas ning rahaliste vahendite ja praktikakulude suuruse. Peamiste soovitusena, mis analüüsi järeldustest tulenesid, toodi välja praktikakorralduse läbipaistvuse suurendamist, praktikajuhendajate kvaliteedinõuete kehtestamist või tõstmist, juhendajate töökoormuse määramist, praktika hajutatuse suurendamist, praktikaasutuste suuremat kaasamist ning vajadust praktika rahastamise läbipaistvuse ning vahendite tõstmise järele. Seejuures on oluline meeles pidada, et soovitused ei käi kõikide analüüsitud kõrgkoolide ja õppekavade kohta üheselt, sest erinevused nende vahel on kohati väga suured ning igal õppekaval leidub nii häid näiteid kui ka teatud arenguvajadusi.

Inge Timoštšuk tegi oma ettekandega sissejuhatuse järgnevale arutelule ning selgitas Eduko pedagoogilise praktika arendamise töörühmas koostatud praktika kvaliteeditunnuste ja indikaatorite sisu, tausta ja eesmärgi. Hea praktika tunnuste kirjeldamise eesmärk on kõrgkoolideülelset kokku leppida esmaõppe pedagoogilise praktika miinimumnõuetes, et toetada parimal moel üliõpilaste arengut. Neljaks põhitunnuseks on:

- Praktikal on võtmeroll õpetaja kutseidentiteedi kujunemisel
- Kõrgkool ja praktikaasutus tegutsevad praktika raames ühise õpetamiskogukonnana
- Praktikat juhendavad õppejõud ja õpetajad toetavad üliõpilaste kogemustest õppimist
- Üliõpilased praktiseerivad kõiki teoreetiliselt omandatud kutsealaseid teadmisi ja on valmis õpiprotsessi juhtima.

Seejuures rõhutas esineja sarnaste eesmärkide, hoiakute ja väärtuste rolli kvaliteetse pedagoogilise praktika tagamisel, sest koostöövõrgustik on väga lai ja mitmekesine ning erinevate töökultuuridega, lisaks tuleb arvesse võtta ka noori oma erinevate subkultuuridega. Lisaks pöörati tähelepanu praktika ja teooria suuremale seotusele ning praktikaülesannete mitmekesisusele, et katta kõiki erinevaid õpetajategevuse aspekte. Samuti sellele, et pedagoogilist praktikat on oluline võimalikult varakult alustada, seda just läbi erinevate praktiliste ülesannete pakkumise teoreetilistes ja didaktilistes õppeainetes.

Margus Pedaste juhtimisel toimunud arutelu keskendus erinevate osapoolte rollile kvaliteetse pedagoogilise praktika tagamisel ning pedagoogilise praktika kvaliteedipõhimõtetele. Laudkondades toimunud rühmatööde eesmärk oli etteantud hea praktika tunnuste ja indikaatorite kirjelduste alusel selgitada välja, kas need on piisavad, kuid võrd peaks midagi lisama või muutma, mis on nendes üleliigset. Arutelude kokkuvõtetest selgus, et üldjoontes on esialgses dokumendis kirjas olevad kvaliteedipõhimõtted piisavad ja katavad ära vajalikud valdkonnad, kuid nõuaksid teatud määral täiendamist. Tähtsaima puuduoleva teemana toodi välja erinevate osapoolte tagasiside olulisus pedagoogilise praktika parendamisel. Lisada tuleks näiteks praktikakorralduse juhtimise ja rahastamise mõõde nii kõrgkoolide kui ka riiklikul tasandil. Töörühmad leidsid, et täpsustamist ja konkreetsemaks muutmist vajaksid kindlasti erinevate osapoolte rollid ja vastutus, samuti omavahelise koostöö põhimõtted. Seejuures vajaksid selgitamist ja suuremat tähelepanu erinevate osapoolte ootused pedagoogilisele praktikale. Tehnilistest aspektidest soovisid töörühmad täpsustada dokumendis kasutatavaid mõisteid, samuti tagada indikaatorite selgem mõõdetavus. Arutelu tulemusel sai Eduko pedagoogilise praktika arendamise töörühm kindlasti tähtsa sisendi praktika riikliku arendamise kava väljatöötamiseks ja kvaliteedipõhimõtete täpsustamiseks.

Praxise mõttehommikutel tutvustatakse värskelt valminud ning veel avaldamata poliitikaanalüüse, olulisemaid järeldusi ning soovitusi poliitikate arendamiseks. Seejärel toimub seotud teemal modereeritud diskussioon valdkondlike ekspertide, kodanikuühiskonna organisatsioonide ja poliitikakujundajate osalusel. Iga mõttehommiku kohta valmib ka kokkuvõtte arutelu peamistest tulemustest.